

Riksrevisjonen

Behandling av innsigelser i plansaker

Frokostseminar Litteraturhuset 13. mars 2019

Disposisjon

- Bakgrunn og mål for undersøkelsen
- Metoder i undersøkelsen
- Funn og vurderinger
- Riksrevisjonens anbefalinger til departementet

Bakgrunn

- Nasjonale og vesentlige regionale interesser er under press i kommunenes arealforvaltning
- Innsigelsesinstituttet skal sikre at kommunene tar hensyn til disse interessene i arealplanleggingen

Mål

- Undersøke hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser blir ivaretatt i kommunenes arealplanlegging, med vekt på hvordan innsigelsesinstituttet fungerer som verktøy for å ivareta disse interessene

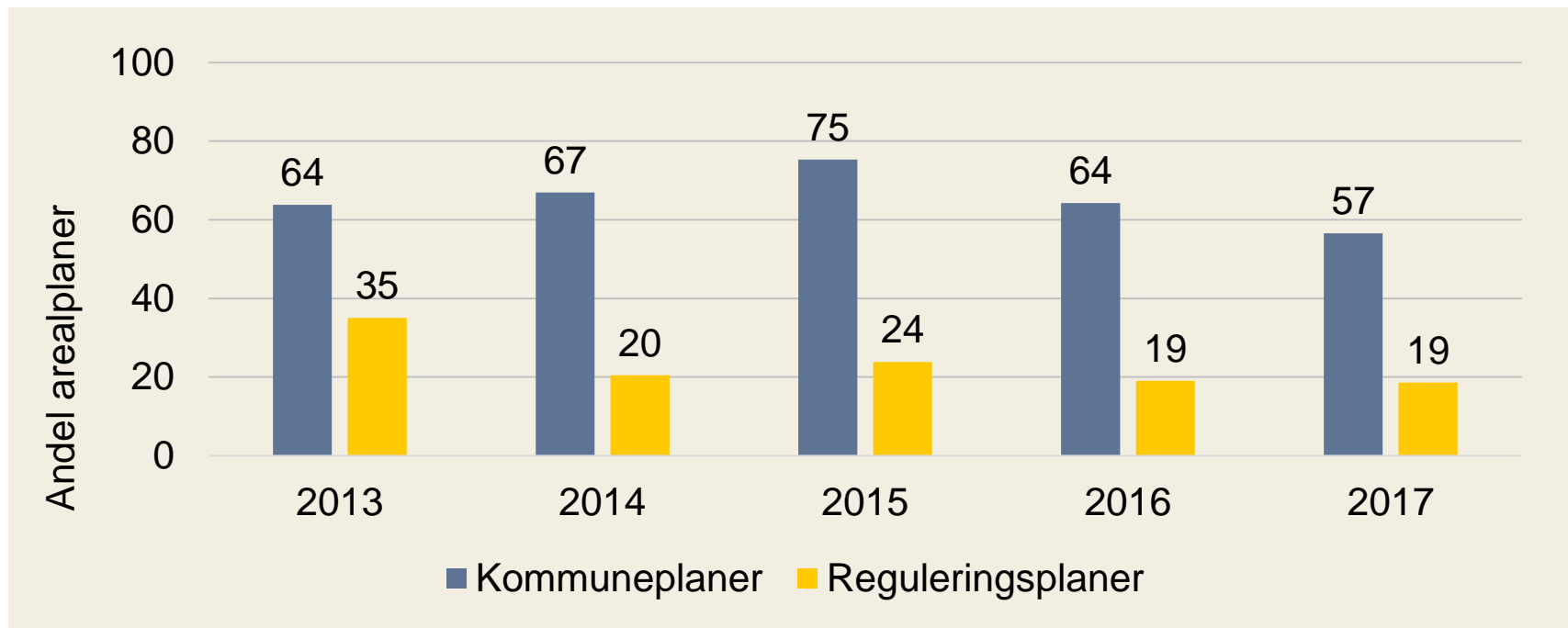
Metoder i undersøkelsen

- Gjennomgang av styringsdokumenter og rapporter
- KOSTRA-analyse
- Intervjuer
- Saksgjennomgang
- Spørrebrev

Bruken av innsigelser som verktøy for å ivareta nasjonale interesser er strammet inn (1)

- Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gitt signaler om
  - å være varsom med å fremme innsigelser
  - å vektlegge lokal handlefrihet
- Terskelen for å fremme innsigelser er hevet
- Fylkesmennene «strekker seg lengre» enn før overfor kommunene

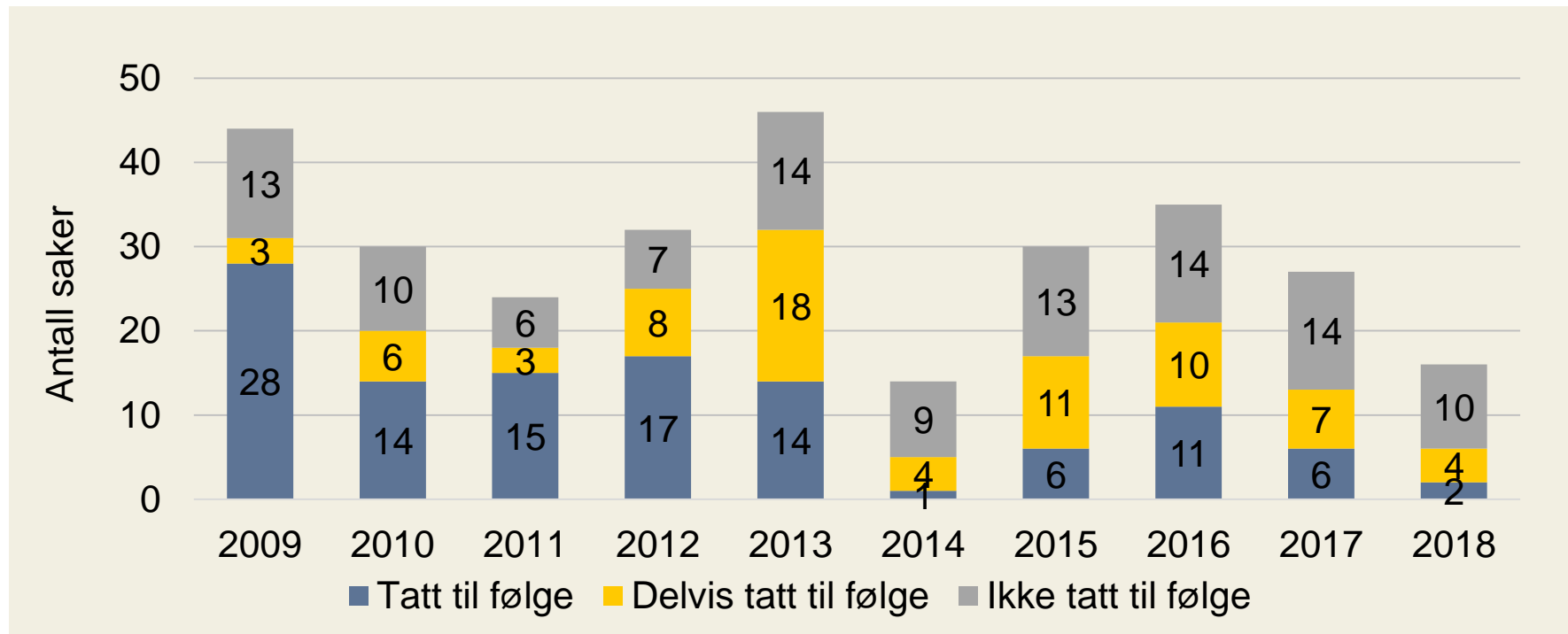
Andelen planer møtt med innsigelser

Bruken av innsigelser som verktøy for å ivareta nasjonale interesser er strammet inn (2)

- Kommunal- og moderniseringsdepartementet tar få innsigelser til følge
  - 43 prosent av innsigelsene tatt til følge i 2010–2013
  - 22 prosent av innsigelsene tatt til følge i 2014–2017
  - kommunene får mer gjennomslag enn før

Avgjørelser av innsigelser i departementet

Regionalt planforum bidrar lite til å samordne interesser og redusere innsigelser

Planforum skal bidra til å klarlegge og samordne interesser, blant annet for å unngå innsigelser

- Det er variasjon mellom fylkene i hvor godt planforum fungerer, og det er
  - gjennomgående lite ressurser til ledelse og sekretariat
  - varierende deltakelse fra kommunene
  - svakheter ved møteforberedelse og referater

Fylkesmennenes samordning av innsigelser sikrer ikke nok åpenhet og forutsigbarhet

Plan- og bygningsloven stiller krav om åpenhet og forutsigbarhet i planprosessene

- Fylkesmennenes samordning og avskjæring av innsigelser skjer delvis i lukkede prosesser
  - Innsigelser løses i dialogmøter uten referater
  - Avskjæring av innsigelser skjer i lukkede behandlinger

Styringsinformasjonen om bruk av innsigelser har varierende kvalitet

Kommunene skal rapportere til KOSTRA om omfanget av innsigelser

- KOSTRA-tallene om innsigelser har varierende kvalitet
- Fylkesmennenes rapportering om innsigelser er ikke sammenlignbare

Det er behov for bedre kunnskap om innholdet i innvilgede dispensasjoner

Plan- og bygningslovens vilkår for å gi dispensasjoner er strenge

- KOSTRA viser at det i 2017 ble innvilget over 15 000 dispensasjoner
- Om lag 20 prosent av byggesøknadene ble innvilget med dispensasjon
- Det er stor underrapportering av dispensasjoner i KOSTRA
- Det er lite kunnskaper om innholdet i dispensasjonene

Anbefalinger – 1

Riksrevisjonen anbefaler Kommunal- og moderniseringsdepartementet å

- vurdere om behandlingen av innsigelser fremmer hensynet til nasjonale og vesentlige regionale interesser som innsigelsesinstituttet skal sikre
- sørge for at fylkesmennenes samordning av innsigelser ivaretar kravene til åpenhet og forutsigbarhet
- iverksette tiltak for å veilede fylkeskommunene, kommunene og innsigelsesmyndighetene for å sikre
  - at regionalt planforum fungerer etter intensjonen i plan- og bygningsloven
  - en mer enhetlig praktisering av planforum mellom regionene

Anbefalinger – 2

Riksrevisjonen anbefaler Kommunal- og moderniseringsdepartementet å

- sørge for bedre styringsinformasjon om innsigelser gjennom
  - tydeligere krav til fylkesmennenes rapportering
  - å bidra til å forbedre kvaliteten på KOSTRA-tallene om innsigelser
- sikre bedre kunnskap om kommunenes dispensasjonspraksis

Riksrevisjonen

Behandling av innsigelser i plansaker

<https://www.riksrevisjonen.no/>

Dokument 3:7 (2018–2019)